

خانواده درمانی پایه

نویسنده

ایلیپ بارکر

مترجمان

محسن دهقانی، زهره دهقانی

این ترجمه را

به پدر و مادر خوبمان تقدیم می‌کنیم.

Barker, Philip

ISBN: 964-7537-33-6

Basic family therapy

۸۲۷۵ - ۷۵ م

بارکر، فیلیپ

خانواده درمانی پایه / فیلیپ بارکر؛ ترجمه محسن دهقانی، زهره دهقانی. - تهران: رشد، ۱۳۹۵.

۳۸۰ ص: مصور، نمودار فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

عنوان اصلی:

واژه‌نامه. کتابنامه: ص. [۳۴۹] - ۳۶۸: همچنین به صورت زیرنویس.

۱. روان‌درمانی خانواده. الف. دهقانی، محسن، مترجم. ب. دهقانی، زهره. مترجم. ج. عنوان.

کتابخانه ملی ایران

۶۱۶ / ۸۹۱۵۶

RC ۴۸۸ / ۵ / ۲ خ ۲

خانواده درمانی پایه

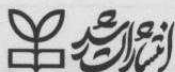
نویسنده: فیلیپ باربر

مترجمان: محسن دهقانی، زهره دهقان

چاپ سوم: پاییز ۱۳۸۸ - چاپ چهارم: بهار ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: رامین

مرکز نشر و پخش کتاب‌های روان‌شناسی و تربیتی

ساختمان مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، بین خیابان دانشگاه و ابوریحان، شماره ۴۱، تلفن: ۶۶۴۰۴۴۰۶
فروشگاه: میدان انقلاب، روبروی سینما بهمن، خیابان منیری جاوید، شماره ۷۲، تلفن: ۶۶۴۱۰۲۶۲، ۶۶۵۹۸۳۸۴، ۶۶۴۹۷۱۸۱

تهران - ۱۳۹۵

قیمت: ۲۳۰۰۰ تومان

فهرست

۱	مقدمه مترجمان
۳	مقدمه نویسنده
۵	فصل ۱. رشد و توسعه خانواده درمانی
۶	بهبودهای آغازین خانواده درمانی
۱۴	دهه شصت
۱۹	دهه هفتاد
۲۵	سالهای هشتاد
۲۶	خلاصه
۲۹	فصل ۲. خانواده‌های سالم و در حال تحول آنها
۳۳	تفاوت‌های قومی
۳۴	کنشهای خانواده
۳۶	همسرگزینی
۳۷	تحول و تکوین خانواده
۴۰	تفاوت‌های موجود در تحول و تکوین خانواده
۴۱	اهمیت بالینی مراحل تحول و تکوین خانواده
۴۲	کارکرد مطلوب خانواده
۴۴	خلاصه
۴۵	فصل ۳. برخی مفاهیم نظری پایه
۴۶	نظریه‌های برگرفته از روان درمانی گروهی و فردی
۴۶	نظریه روان‌پویایی

۴۷	گروه درمانی
۴۷	سایر نظریه‌هایی که در درمان خانواده‌ها به کار رفته‌اند
۴۷	سیرنیتیک
۵۰	نظریه سیستم‌ها و کاربردش در خانواده درمانی
۵۲	برخی از ویژگیهای سیستم‌ها
۵۶	- بازخورد
۵۶	- قطعیت یکسان
۵۶	نظریه یادگیری
۶۰	نظریه ارتباطات
۶۴	سایر مفاهیمی که می‌تواند مفید باشد
۶۴	شناخت‌شناسی
۶۵	یک رچگ
۶۷	مغز دوباره با و تدریس مرتبه اول و دوم
۶۹	ارزیابی ارزش درمان و شناخت‌شناسی نوین
۶۹	خلاصه
۷۱	فصل ۴. مکاتب خانواده درمانی
۷۳	خانواده درمانی روان‌پویایی
۷۷	خانواده درمانی رفتاری
۸۰	رویکردهای گروه درمانی
۸۱	خانواده درمانی تجربی
۸۲	درمان نظامهای خانوادگی گسترده
۸۵	رویکردهایی که برای درمان خانواده‌ها از نظریه ارتباطات استفاده می‌کنند
۸۵	ارتباط و شناخت
۸۶	ارتباط و قدرت
۸۷	ارتباط و احساس
۸۷	رویکردهای ساختاری
۹۱	درمان استراتژیک
۹۴	خانواده درمانی نظام‌دار
۹۴	همپوشی بین مکاتب
۹۵	خلاصه

۹۷	فصل ۵. ارزیابی خانواده‌ها
۹۷	مدلهایی برای ارزیابی خانواده‌ها
۹۸	مدل مک‌مستر در مورد کارکرد خانواده
۹۸	مدل فرایند کارکرد خانواده
۹۸	انجام وظیفه و حل مسئله
۱۰۰	نقشها
۱۰۰	ارتباط
۱۰۱	دخالت طفی
۱۰۲	کنترل
۱۰۳	ارزشها و منجاریها
۱۰۴	رویکرد ساختاری برای ارزیابی خانواده‌ها
۱۰۴	یک طرح سه محوری
۱۰۶	مدل چند مختصاتی
۱۰۹	مدل بیورز
۱۱۱	جنبه‌های عملی ارزیابی خانواده‌ها
۱۱۲	تماس اولیه
۱۱۳	گردهمایی خانواده و برقراری رابطه
۱۱۸	تعریف پی‌آیند مطلوب
۱۱۸	بازنگری پیشینه خانواده، تعیین مرحله رشدی آن و تشکیل سیره‌نامه
۱۲۲	ارزیابی کارکرد فعلی خانواده
۱۲۷	شکل‌گیری یک چارچوب تشخیصی
۱۲۹	ارائه بازخورد و توصیه به خانواده
۱۳۱	تمهیدات گام بعدی
۱۳۱	بازخورد نسبت به متخصصان ارجاع دهنده و دیگران
۱۳۱	خلاصه

۱۳۳	فصل ۶. تحقق یافتن اهداف درمان
۱۳۶	تعریف حالت مطلوب
۱۳۸	اهداف میانی و نهایی
۱۳۹	برانگیختن خانواده به تعیین اهداف
۱۴۰	خلاصه

۱۴۲	فصل ۷. موارد لزوم و عدم لزوم خانواده درمانی
۱۴۴	معیارهای اساسی کاربرد خانواده درمانی
۱۴۵	دیدگاههای مختلف در مورد جایگاه خانواده درمانی
۱۴۷	دیدگاههای فعلی در مورد موارد لزوم خانواده درمانی
۱۵۰	«درخت تصمیم»
۱۵۴	موارد عدم لزوم خانواده درمانی
۱۵۶	اضمحلال در خانواده درمانی و درمان زناشویی
۱۵۷	خلاصه

۱۵۹	فصل ۸. نکات عملی در درمان خانواده‌ها
	و قریب یک چند عضو خانواده بی توجهی نشان می‌دهند،
۱۵۹	درمانگر باید به آن کند؟
۱۶۰	نبودن والد همسر
۱۶۲	غیبت فرزند است
۱۶۴	غیبت فرزندان بالغ
۱۶۵	غیبت اعضای خانواده گسترده
۱۶۵	حفظ کنترل درمان
۱۶۸	ورود فرزندان به جلسات خانوادگی
۱۷۱	استفاده درمانگر از خویش
۱۷۱	موضوع انتقال
۱۷۳	قراردادها
۱۷۳	فاصله جلسات
۱۷۴	محرمانه بودن
۱۷۶	مشاهده گران
۱۷۷	درمان اشتراکی
۱۸۰	خلاصه

۱۸۳	فصل ۹. مشکلات شایع خانوادگی و درمان آنها
۱۸۳	مشکلات انجام وظیفه
۱۸۷	مشکلات ارتباط
۱۹۲	مشکلات نقش

۱۹۴	درمان مشکلات ایفای نقش
۱۹۶	مشکلات کنترل رفتار
۱۹۸	کنش ضعیف نظامهای فرعی و مشکلات مرزبندی
۱۹۸	مشکلات نظامهای خارجی
۱۹۹	ایراد دستورات مستقیم
۲۰۰	خلاصه

فصل ۱۰. درمانهای نظام‌دار و استراتژیک

۲۰۳	بررسی نظام‌دار خانواده‌ها
۲۰۴	روشهای استراتژیک درمان
۲۰۶	چارچوب‌بندی مجدد و سمون مثبت
۲۰۸	ارتباطات استعاره‌دار
۲۰۹	کاربرد تناقض
۲۱۱	عادات و وظایف
۲۱۸	اقرار به ناتوانی درمان
۲۲۲	توصیه درمان پایان‌ناپذیر
۲۲۳	شوخی طبیعی
۲۲۴	گروه‌گر یونانی
۲۲۵	مباحثه
۲۲۶	خلاصه

فصل ۱۱. سایر فنون درمانی

۲۲۹	مجسمه‌سازی خانوادگی
۲۳۱	ایفای نقش
۲۳۱	نمایش نوارهای ویدیویی
۲۳۳	درمان شبکه‌ای
۲۳۵	درمان چند خانواده‌ای
۲۳۶	درمان برداری
۲۳۷	درمان تماس چندگانه
۲۳۹	رویکردهای رفتاری
۲۴۲	خانواده درمانی و اسکیزوفرنی

۲۴۷

خلاصه

۲۴۹

فصل ۱۲. یک روش درمان

۲۵۰

رابطه بین ارزیابی و درمان

۲۵۱

درمان مرحله‌ای

۲۵۴

رویکردهای درمان مستقیم

۲۵۸

تعیین وظایف

۲۶۱

سایر انتخاب‌های درمانی

۲۶۲

چارچوب‌بندی مجدد و درمان استراتژیک

۲۶۲

کاربرد درمانی چارچوب‌بندی مجدد

۲۶۳

سایر روش‌های درمانی

۲۶۴

خلاصه

۲۶۷

فصل ۱۳. درمان زناشویی و درمانهای جنسی

۲۶۷

تکامل درمان زناشویی

۲۶۹

رویکردهای موجود نسبت به درمان زناشویی

۲۷۱

درمان رفتاری زناشویی

۲۷۴

سایر رویکردها نسبت به درمان زناشویی

۲۷۵

شیوه‌های خودیار

۲۷۶

میانجیگری و درمان طلاق

۲۷۹

درمان جنسی

۲۸۱

خلاصه

۲۸۳

فصل ۱۴. خاتمه درمان و مقابله با وقفه‌های درمان

۲۸۳

قراردادهای درمانی

۲۸۵

قراردادهای باز

۲۸۵

شاخصهای خاتمه درمان

۲۸۹

چگونگی خاتمه درمان

۲۹۱

وظایف و عادات خاتمه درمان

۲۹۲

جنبه‌های عاطفی و روانشناختی خاتمه درمان

۲۹۳

پیگیری

۲۹۳	وقفه‌های درمان
۲۹۵	خلاصه
۲۹۷	فصل ۱۵. آموزش و یادگیری خانواده درمانی
۲۹۸	چه کسی خانواده درمانی را می‌آموزد؟
۲۹۹	تجارب آموزشی احتمالاً متفاوت
۳۰۰	شیوه‌های آموزش خانواده درمانی
۳۰۲	امکانات سمعی و بصری
۳۰۴	اهداف
۳۰۴	یادگیری مهارت‌های خانواده درمانی
۳۰۷	محتوای آموزش
۳۰۹	نظارت
۳۱۰	یادگیری نظارت
۳۱۲	مشورت
۳۱۵	تحقیق در شیوه‌های آموزش خانواده درمانی
۳۱۶	خلاصه
۳۱۹	فصل ۱۶. تحقیق در خانواده درمانی
۳۲۰	نیاز به تحقیقات خانواده درمانی
۳۲۲	رویکردهای تحقیق در خانواده درمانی
۳۲۳	حوزه‌های تحقیق
۳۲۱	ارزیابی و طبقه‌بندی خانواده‌ها
۳۲۰	تحقیق روی فرایند خانواده درمانی
۳۱۲	تحقیق روی نتیجه درمان
۳۴۰	حیطه‌های تخصصی تحقیق
۳۴۲	آموزش محققان خانواده درمانی
۳۴۳	منابع اطلاعات بیشتر
۳۴۳	خلاصه
۳۴۵	واژه‌نامه
۳۴۹	منابع

مقدمه نویسنده

چاپ جدید خانواده درمانی به ما می‌کوشد تا زمینه‌ای روشن، سهل و قابل فهم نسبت به موضوع بدست دهد. حتی امکان دارد اکنون که بیش از چهار سال از انتشار چاپ نخست آن می‌گذرد، نیاز به تخصص اساسی و التقاطی پیرامون این حوزه بوجود آمده باشد، چرا که از آن زمان به بعد روش انفجارگونه‌ای در متون خانواده درمانی پدید آمده است. غنای مقالات مجدد، کتابها، نوارهای ویدیویی و نشستها و بحثها، از طرف درمانگرانی با هر گرایش، به راحتی می‌تواند افراد مبتدی را به این حیطه آگاه سازد.

وسعت متون مربوطه، کار نوشتن مختصر و جامع را موضوع را در مقایسه با چهار سال پیش دشوارتر می‌سازد. قنون و ایده‌های نظری بسیاری تصحیف و ارائه شده‌اند که پرداختن به همه آنها، حتی در حد ذکر نام، دشوار است. از سوی دیگر، طی سالهای دهه ۸۰ درمانگران مکاتب مختلف تا حدی به هم نزدیک شده‌اند و به نظر می‌رسد درمانگر معاصر می‌تواند بطور فزاینده‌ای از قنون و ایده‌های رنگارنگ شده از گستره وسیعی از منابع استفاده کند.

مطالب و اطلاعات بسیار جدیدی در این چاپ وجود دارد، و ترتیب تازه‌ای نیز به مندرجات آن داده‌ام. تقریباً تمامی متن جدید و بازنویسی شده است. سعی کرده‌ام بیشتر بر اصول خانواده درمانی تأکید داشته باشم و کمتر به تفصیل جنبه‌های پیچیده و اختصاصی‌تر آن بپردازم. البته معتقدم یکی از مهمترین ویژگیهای هر کتاب مقدماتی، کمک به خوانندگان در کسب اطلاعات بیشتر است. بنابراین تعداد مآخذ متون را افزایش داده‌ام، به نحوی که خوانندگان براحتی خواهند توانست در هر زمینه‌ای از خانواده درمانی که بخواهند به مطالعه عمیق‌تری بپردازند، فهرست منابع مورد نیاز را

در اختیار داشته باشند، چون لازم است چنین کتابی در اندازه و حجمی معقول باقی بماند، بناچار باید بسیاری از جنبه‌های خانواده درمانی به شکلی نسبتاً مقدماتی طرح و بررسی شوند؛ لیکن بزودی خواننده درخواست یافت که در کجا و کدام منبع بیشتر می‌تواند راجع به موضوعاتی نظیر درمان ساختاری، هیجان ابراز شده در خانواده‌ها، کاربرد شیوه‌های متناقض، و یا هر موضوع ذکر شده دیگر مطالعه کند.

در عین حال، با اینکه خواسته‌ام دیدگاهی ترکیبی و انتخابی از خانواده درمانی ارائه دهم، الگویی از درمان را که خود مفید یافته‌ام نیز عرضه می‌دارم. معتقدم این الگو نقطه شروع خوبی برای کسانی است که خانواده درمانی را می‌آموزند؛ خواه آن از ابتدا این الگو را به کار گیرند یا پس از تخصص یافتن در سایر درمانها به آن بپردازند.

در ضمن این الگو می‌تواند تصویری از چگونگی کنار هم قرار گرفتن ایده‌ها و نظرات نسبتاً گوناگون خانواده درمانی ارائه کند و به منزله روشی یکپارچه و متحد نسبت به بررسی شکلات خانوادگی درآید.

هر کجا از متن کتاب نام ذکر نشده، مطالب مطرح شده نظرهای خودم است، به جز داستان خانواده‌هایی که در فصل ۱۰ توصیف شده است. این خانواده بوسیله همکارم کارن رمبل درمان شده، و شرح آن در کتاب دیگرم تحت عنوان کاربرد استعاره در رواندرمانی (۱۹۸۵) بر آمده است. نامها و سایر جزئیاتی که ممکن بود خانواده‌های موردنظر را بشناسند را نیز تغییر داده‌ام؛ درحالی که ویژگیهای اساسی آنها حفظ شده است.

در پایان باید تاکید کنم که نمی‌توان با یک کتاب خانواده درمانی را آموخت. هیچ چیز جای کار بالینی تحت نظارت کامل را نمی‌گیرد. در این حال این کتاب را مشابه یک کتاب راهنمای آشپزی نمی‌دانم! اما کار بالینی باید با مطالعه باشد، و درمانگر حاذق باید از دانش وسیعی راجع به متون مربوط به این سیظه برخوردار باشد؛ هر چند دانستن همه چیز و آگاهی مفصل از همه جنبه‌های آن ضرورت ندارد و صرفاً با عنایت به چنین نیازی است که این کتاب را نوشته‌ام.

فیلیپ بارکر